

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Tove Göthner-Tideman
Avdelningen för juridik
Anna Isberg

Klimat- och näringslivsdepartementet

Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) förstår behovet av utökad verksamhet för Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk och behovet av brådskande åtgärder.

SKR tillstyrker på ett övergripande plan föreslagna åtgärder för att förkorta handläggningstiderna.

SKR har vidare följande synpunkter gällande förslagen:

- Avstyrker förslaget till övergångsbestämmelser som innebär att verksamheterna får bedrivas med stöd av den tillfälliga anmälningsplikten under ytterligare två år efter att förordningen upphört.
- Avstyrker möjligheten för tillsynsmyndigheten att besluta om längre giltighetstid för verksamhet enligt anmälan än 5 år.
- Anser att det behövs vissa förtydliganden gällande innebörden av förslaget om att kunna ändra rättskraftiga tillståndsvillkor genom anmälan.
- Avstyrker tidsgränsen för komplettering av anmälan och anser att tillsynsmyndigheten bör kunna förlänga handläggningstiden med mer än två veckor i mer komplicerade ärenden.
- Anser att underlaget måste kompletteras med en konsekvensanalys gällande konsekvenser för kommuner och kommunala intressen.

Allmänna synpunkter

Anmälan i stället för tillstånd

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) förstår behovet av att skyndsamt kunna utöka Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets och Försvarets materielverks (nedan kallat Försvarsmaktens) verksamhet i olika avseenden, mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget och Sveriges anslutning till NATO. SKR förstår att det därför kan vara motiverat att ändring av vissa verksamheter eller etablering av vissa nya verksamheter görs genom anmälan till tillsynsmyndigheten istället för att föregås av tillståndsprövning och SKR tillstyrker därför att detta får göras under de 5 år som förordningen ska gälla.

Eftersom behovet av förordningen motiveras av att skyndsamt kunna utöka Försvarsmaktens verksamhet i närtid anser SKR att undantaget från tillståndsplikt enbart bör gälla under förordningens giltighetstid om 5 år och inte under ytterligare 2 år därefter eller eventuell längre tid som tillsyns- eller prövningsmyndigheten bestämmer. Om Försvarsmakten har behov av mer permanent utökning av verksamheten och som inträder först om några år bör den verksamheten istället tillståndsprövas i vanlig ordning. En tillfällig förlängning av anmäld ändring kan enligt SKR medges om ansökan om tillstånd lämnas in innan utgången av de 5 år som förordningen gäller.

Ändring av villkor eller bestämmelser i befintliga tillstånd

Promemorian innehåller förslag om att tillsynsmyndigheten ska kunna ändra villkor som är rättskraftigt avgjorda av prövningsmyndigheten. För att tillsynsmyndigheten ska få ändra villkor eller andra bestämmelser i tillståndet bör det vara ett nödvändigt krav att den anmälda ändringen är sådan att ändringen och tillståndet är oförenliga (inneboende konflikt, omöjlig att efterleva/omöjligt att bedriva verksamheten enligt både tillstånd och anmäld ändring).

SKR saknar en analys av vad det innebär på ett mer principiellt plan och påverkan på rättssäkerheten för andra berörda än verksamhetsutövaren. Det behöver till exempel förtydligas om regionala flygplatsers verksamheter och tillståndsvillkor påverkas av föreslagna ändringar. Vidare kan tillsynen över berörd verksamhet vara uppdelad på civil och militär verksamhet med olika tillsynsmyndigheter. Här behövs en djupare konsekvensanalys och eventuella justeringar av förslagen.

Det är heller inte helt klart vad som gäller efter att giltighetstiden för den anmälda ändringen eller nya verksamheten har löpt ut, i de fall ingen tillståndsansökan för fortsatt verksamhet har lämnats in. Det bör förtydligas om verksamhetsutövaren då återigen ska följa tidigare meddelade

tillståndsvillkor som upphävts under den tillfälliga förordningens giltighetstid, eller avveckla tillfälliga och nya verksamheter och återställa platsen.

Regleringen i 4 § om vilka anläggningar för lagring som kan hanteras genom enbart anmälan bör ses över, för att tydliggöra att anläggningar som sammanlagt får lagringskapacitet på mer än 200 000 ton ska tillståndsprövas, om det är syftet. Den föreslagna regleringen innebär ingen övre gräns för den totala lagringskapaciteten.

Handläggning av anmälan

Som framförts ovan förstår SKR behovet av en skyndsam handläggning. Det är dock viktigt att kommunen och även enskilda får en reell möjlighet att yttra sig över anmälan samt att tillsynsmyndigheten gör en erforderlig prövning av omständigheterna för att åstadkomma en effektiv prövning, som både tillgodoser Försvarets behov av att skyndsamt utöka eller omorganisera verksamheten, samt behovet av miljö- och hälsoskydd. En alltför summarisk prövning riskerar att leda till fler överklaganden samt risk för föroreningar.

SKR anser att skarpa tidsgränser gällande komplettering kan medföra en suboptimering av handläggningen. Två veckor är en mycket kort tid för kompletteringsföreläggande om tillsynsmyndigheten först behöver höra berörda kommuner och myndigheter för få in synpunkter på underlaget. En alltför kort tid för komplettering och handläggning kan medföra att det inte finns tillräcklig tid för att ta fram underlag och göra korrekta analyser, vilket kan medföra att fler beslut behöver utmynna i ett förbud i stället för lämpligt avvägda försiktighetsmått. För att undvika onödiga kompletteringsrundor och säkerställa en effektiv prövning är det viktigt att det är tydligt vilket underlag som anmälan ska innehålla, särskilt då man gör undantag från kravet på miljökonsekvensbeskrivning.

Mycket korta handläggningstider är också utmanande för den kommunala organisationen med beaktande av att remissyttranden ofta kräver politisk förankring. Yttranden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt kan generellt inte delegeras utan ska enligt kommunallagen beslutas av ansvarig nämnd.

SKR anser att tillsynsmyndigheten bör kunna förlänga handläggningstiden med mer än två veckor i mer komplicerade ärenden. SKR anser även att det är viktigt att kommunerna blir involverade så tidigt som möjligt i planeringen av verksamheten för att underlätta handläggningen. Vid en kort remisstid behövs högre nivå av samverkan mellan Försvarets, Fortifikationsverkets, Försvarets materielverk och berörd kommun. SKR ser att en prioriterad handläggning för det militära försvaret kan innebära undanträngningseffekter för annan myndighetsutövning, vilket kan försena

andra samhällsviktiga projekt. Resurser måste därför tillföras berörda myndigheter för att säkra en snabb handläggning.

SKR tillstyrker att ansökningshandlingarna får vara elektroniska och förordar att handläggning samt remissförfarande bör vara helt digitalt, för att öka möjligheterna till skyndsamt handläggning.

Omgivningspåverkan

Det är i sammanhanget viktigt att en tillräcklig prövning av anmälan görs och att nödvändiga försiktighetsmått föreskrivs. Ur kommunalt perspektiv är det särskilt viktigt att miljöskyddet säkerställs för att förhindra att verksamheten medför föroreningar eller utsläpp till vatten, som i förlängningen kan påverka det kommunala dricksvattnet. Det är även viktigt att beakta att dessa verksamheter kan medföra omfattande buller för närboende. Förändringarna kan också påverka kommunens möjligheter att detaljplanelägga vissa områden i närheten av försvarsanläggningar.

Statsfinansiella konsekvenser

Promemorian saknar helt konsekvensbeskrivning *av* konsekvenserna för kommunerna och kommunala intressen, vilket behöver finnas med. Kommunala intressen som kan påverkas av verksamheterna är exempelvis kommunala vattentäkter, bullernivåer, invånarnas hälsa och miljön, målkonflikter med fysisk planering, friluftsliv, naturvärden, naturreservat med mera.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande